

Tilžė Lietuvai

BONNA. — Vokietijos sostinėje leidžiamas laikraštis "General - Anzeiger" sausio 4 paskelbė per vieną gautą pranešimą, kad sovietai turį naują planą Rytprūsiams sutvarkyti. Esą lietuviai komunistai darą žygių, kad kai kurios šiaurinės Rytprūsų dalies, vadinamosios Kaliningrado srities, žemės būtų prijungtos prie Lietuvos.

Pagal ligšiolinį planą Sambija su Karaliaučium ir Piliava, kaip uostų sritimis, sudarydami uždarą bazių vieneta, turėtų ir toliau likti Maskvos centrinės valdžios žinioje, o Tilžės kraštas su Gumbine ir Įsrutimi turėtų būti prijungti prie Lietuvos. Lietuva norinti rašo laikraštis — gauti šias b. v. Rusijos Rytprūsų apskritis. Tilžės — žemupio, Tilžės miesto, Tilžės - Raganė, kaimų, gal dar Įsruties Gumbinės ir Stalupėnų apskritis.

Šitas projektas norima duoti patvirtinti Karaliaučiaus srities tarybai, kuri 1951 turės būti iš naujo parinkta. Joje atstovaujama rusai, volkiečiai ir lietuviai. Dienraščio žiniomis, "Sovietų Prūsiose" gyvena dar 440,000 volkiečių.

Tokiam planui, kuris labiau pabrėžia atskirų Sovietų Sąjungą sudarančių kraštų savarankiškumą, pritarė Berija. Dabar klausimas, ar jam pritarės sekretorius Chruščiovas su kitais centralistais.

Sniegas Užvertė Septynių Kaimų Gyventojus

VIENNA. — Milžiniški sniego sluogsniai nuriudėdami nuo Alpių kalnų ant septynių kaimų gyventojų, užmužė kelis šimtus žmonių ir sužeidė daugybę. Daug žmonių dingo, daug apsupti ledų, negali susisiekti su kitais, daug kaimų pasiliko pavojuje su mažėjančiomis maisto atsargomis. Nelaimės vieta yra prie Konstančios ežero, kur susisiekiama Austrija, Šveicarija ir Vokietija.

Užėjęs atlydžiai, nuo kalnų slenka dar daugiau sniego. Pavojingų pakalnių gyventojai perkeliama į saugesnes vietas. Amerikos, anglų ir prancūzų jgulių kareiviai suteikė vietiniams žmonėms didelės paramos, gelbstint įstrigusius traukinius ir užverstus kaimus.

Tonai sniego ir ledo užvertė Austrijos kaimą, Blons, užvertė šešis vagonus ekspreso traukinio, kurs buvo sustojęs, išardė susisiekimą tarp gelžkelių stotijų, sustabdė važiavimą keliuose, taipgi suparalizavo telefonus. Austrijos istorijoje nebuvo didesnės tragedijos su 172 žuvusių ar dingusių. Šveicarijой suskaičyta aštuoniolika žuvusių, keturių dingusių, dvylika rimtai sužeistų ir virš 100 be namų. Vokiečiai rado keturius žuvusius sniegyno kely Bavarijos Alpių kalnuose. Tūkstančiai turistų iš užsienio sulaukyti iš priežasties susisiekimo nutraukimo.

Lėktuvas Sprogo Ore

ROMA, Italija. — Filipinų DC-6 lėktuvas užsidedė ore ir nukrito 100 pėdų nuo didelio apartamentų namo, tirštai apgyventame Romos miesto plote, ketvirtadienį. Septyni pasąžierai ir devyni įgulos nariai žuvo. Lėktuvas nukritęs pavoje arti Šv. Jono bazilikos suskilo į skeveldras. Lėktuvas skrido iš Manilos į Londoną. Lėktuvas negalėjo sustoti Romos Campino Airporte, vairuotojas bandė pasiekti pievą, bet lėktuvas sprogo ir nukrito 40 pėdų gilumo duobėn.

Tikiai prieš penkias dienas, Italijoje įvyko kita lėktuvo tragedija, kada britų "overseas" oro kelių kometas sprausminis lėktuvas krito ir užmužė 35 asmenis.

Nr. 2

WORCESTER, MASS.,

Sausio (Jan.) 15, 1954

Vol. XXXVII

SOCIALĖS APSAUGOS PRAPLETIMAS

WASHINGTON, D. C. — Prezidentas Eisenhower ketvirtadienį davė pasiūlymą padidinti socialinės apsaugos (Social Security) pašalpas, ir kad 10 milijonų daugiau darbininkų gautų šios apsaugos pašalpas. Prezidentas pasakė Kongresui, kad darbininkai dabar abelnai gauna apie \$50. į mėnesį pašalpos, gi mažiausia mokesčiai \$25. ir didžiausia \$85. Jis sakė, kad šios pašalpos per mažos, socialinei apsaugai išpildyti savo tikslą: kovoti prieš neturtą. Mokestys turi būti pakeltos. Vėliau, ponias Oveta Culp Hobby įteikė pasiūlymą ir planą mokesčių pakėlimui.

Vietoj dabartinio \$,600 sumos, prezidentas siūlo, kad būtų \$4,200 įeigu, kurie priklausytų prie socialinės apdraudos taksavimo. Šiais metais vietoj 1½ nuosimčių reikės mokėti 2 nuosimčių.

Prezidentas pateikė šešių punktų programą socialinės ap-

draudės pagerinimui: 1. Praplėst apdraudą 10 milijonų daugiau asmenims kurie dabar nėra po tąja apsauga — kaip ūkininkus, gydytojus, dentistus, teisėminkus, architektus, taigi kitus profesionalus; 2. Leist apdraudą gaunantiems asmenims uždirbt daugiau kaip \$75.00; 3. Padidant mokesines mokesčiai; 4. Pralėsti iki \$4,200. sumos taksuojamos socialinės apdraudos; 5. Suskaičyti uždirbtas pašalpas teisingiau idant darbininkas gautų tinkamą pensiją; 6. Mokėti pašalpas, nors darbininkas taptų ligonis įgesnį m. laikui, bet jo uždarbia būtų visiškai skaitomas apdraudos tikslam nors nedirbo.

Arabų Valstybių Vienijimo Planai

CAIRO, sausio 13. — Šią savaitę prasidėjusiai Arabų Lygos konferencijai Irako premieras įteikė federacijos projektą, kurio greito įgyvendinimo, žinoma, jis nesitiki. Neįsirašyta yra jau tai, kad panašūs projektai atsiranda. Tai reiškia, kad arabų pasaulis bando vaikščioti savomis kojomis.

Irako projektas numato visų Lygos valstybių užsienio reikalų, krašto apsaugos, švietimo, finansų ir ūkio ministerijų suvienijimą. Šis posėdis pasitenkins tik su pačios idėjos susipažinimu.

Konkretesnis dalykas yra Egipto pasiūlymas pasirašyti politinį paktą, įsipareigojantį derinti užsienio politiką, kaip savitarpinės pagalbos paktą įsigaureigota bendrai rūpintis saugumu. Visi Lygos dalyviai pripažįsta, kad arabų federacija yra dar tolimas sapnas.

Nuneigė Pareiškimus Apie Skyrybas

NEW YORK, N. Y. — Ieva (Paulekiūtė) Rockefeller, pareiškė spaudos korespondentams, kad netiesa, jog ji sutikusi skirtis už \$5,000,000, nes dar nieko nesutarita dėl skyrybų. Dalykas dar vis derybų stadijoje. Ponia Rockefellerienė nusiskundė, kad jai nepatinka žinios laikraščiuose apie milijonus, delto kad jos 5 metų vaikas Winnie girdi kalbas apie tėvų skyrybas ir pinigus. Ji nori, kad jos sūnus turėtų normalią gyvenimą. Minėdama apie žinias, kad ji reikalavo \$10,000,000, ji paaiškino, kad ji norėjo persitikrinti, kad jos sūnus gautų viską kas jam priklauso.

Winthrop Rockefellerio įgalotiniai anksčiau pranešė, kad buvo prieita prie susitarimo dėl skyrybų. Mrs. Rockefeller pasirašiusi susitarimą spalio 1 d. Paskui nuo jo atsivertė ir prieš keletą dienų vėl sutikusi su sąlygomis 1.2 mil. dol. jai; 2.5 mil. dol. į sūnaus fondą ir \$1,000,000. ekstra.

Iškilmingas A. a. Antano Smetonos Minėjimas, Waterbury, Conn.

WATERBURY LITHUANIANS commemorated the 10th anniversary of the death of Antanas Smetona, the exiled president of Lithuania, with a program yesterday afternoon at The Elton. Mr. Smetona, who fled to this country during the Russian occupation, died in a fire in Cleveland. In the photo are, left to right: Rev. Joseph J. Valantiejus, pastor of St. Joseph's Church; Anicetas Šimutis, attaché at the Lithuanian consulate in New York; Mrs. Raymond E. Snyder, Dr. Matthew J. Colney, who was master of ceremonies; and Michael Gureckas, vice-president of the sponsoring National Lithuanian Society.—Covello Photo.

Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos tragiškos mirties 10 metų sukakties minėjimas įvyko 1954 m. sausio mėn. 9 ir 10 d. d.

Sausio 9 d. (šeštadienį) 9-tą val. ryte Sv Juozapo bažnyčioje atlikta gedulingos pamaldos, p-lė Sophie Stulginskaitė pagiedojo soio Ave Marija, šv. Mišias užbaigus visi bažnyčioje dalyviai sugiedojo Lietuva Tėvynė Mūsų, kun. A. W. Cebatorius atlikė Mišias. Malonų įspūdį sudarė atvedimas į bažnyčią Lituanistikos (šeštadienio) mokyklos mokinių kartu su mokytojais ir tėvų komiteto pirmininku bpv. Lijeje, tą pat dieną, mokytojas Viktoras Liaukus skaitė paskaitą Lituanistikos mokiniams, apie A. Smetoną. Sausio 9 d. 7 val. vak., per Dr. M. J. Colney vedama lietuviška radio valandėlė, Vladas Varneckas kalbėjo apie a. a. A. Smetonos nuopelnus lietuvių tautai.

Sausio 10 d. (sekmadienį) 3-čia val. p. p. Elton viešbučio didžioje salėje įvyko viešas minėjimas. Dail. Eduard Krasausko meniška dekoruota scena juoda spalva; šoniuose, Amerikos ir Lietuvos vėliavos pusiau nuleistos, vidury Viktoro Liaukos nupieštas A. Smetonos paveikslas, didelis buketas baltų lelijų, perri-

štas juoda kaspiniu sudarė liūdną ir iškilmingą nuotaiką. Paprašyta publika atsisėjo, skautai ir skautės atnešė savo vėliavą ir pastatė garbės sargybą prie paveikslų savo b. v. susio SEFO. Programa buvo atidaryta Amerikos ir Lietuvos amnais Klebonas kun. Juozas Valantiejus tai dienai pritaikinta gražia kalba pakvietė visus sukalbėti maldą už vėliuonio sielą. Garbės presidiumą sudarė šie prelegentai, klebonas kun. J. Valantiejus, konsulas Anicetas Šimutis, Vladas Varneckas, ALT pirm. Aleksandras Aleksis, Ateitininkų organizacijos pirm. Juozas Kazauskas, Waterbury m. žmona die. Lietuvių Bendruomenės LOKO vice pirm. Dr. Petras Vileišis, Tremtinijų Dr-jos pirm. Antanas Malakauskas, šv. Onos Dr-jos pirm. Morta Zailskienė, sena lietuvių veičė a Stanislava Venslauskienė, Tėvynės Mylėtojų Dr-jos pirm. Antanas Dzimidis, Lietuvos Resistentijos Santarvės atstovas Eduardas Krasauskas, Ramovėnų atstovas Edmund Vaitkevičius, visuomenės veikėjas teisininkas Antanas Vaisnys, Visuomenės veikėjas pulk. Sova, Amerikos Lietuvių Bendruomenės LOKO sekr. Antanas Saulaitis, skautų draugovių atstovė—Pesytė, ir ALTS skyriaus pirm. Dr. M. J. Colney.

Pirmas Vladas Varneckas suapžindino dalyvius su A. Smetona, kaip publicista gražiai paskaitydama ištraukas iš A. Smetonos raštų 1908 m. ir 1917 m., kurių turinys pritaikytas ir šių dienų gyvenimui. Antras prelegentas, konsulas A. Šimutis pabrėžė trumpą apžvalgą apie A. Smetonos veiklą Amerikoje, kurioje ir pačiam dalinai teko asmeniškai dalyvauti. Po įdomių raštų skaitymo ir turinios ir gyvos A. Šimučio paskaitos, prabilo ir gyvieji A. Smetonos gyvenimo ir veiklos liudininkai bei stebėtojai. Iš Amerikos lietuvių senų atėvių, čia turime tik du (2) asmenis, kurie už lietuvišką veiklą Amerikoje, buvo prezidento Antano Smetonos, apdovanoti Gedimino ordenais: kun. Juozas J. Valantiejus ir komp. Aleksandras J. Aleksis, pastarieji kaip pirmas taip ir antras, savo kalbose, gražiais žodžiais paminėjo A. Smetonos nuopelnus lietuvių tautai. Deja, klebonas kun. J. Valantiejus, liūdnais žodžiais priminė, kad "mirus motinai (Lietuvai) nepoiligam mirė ir jos sūnus a. a. prezidentas Antanas Smetona". Dr. Petras Vileišis, tarė žodį, buvusiems ir esantiems kritikams, prezidento A. Smetonos darbo ir jo veiklos, ypatingai pabrėždamas, A. Smetonos, kaip asmenio, didelę toleranciją dvasiškių atžvilgiu, kurią jis stato už pavyzdį ir dabartinėms visų srovių veikėjams. Paliko gilų įspūdį senutės Stanislavos Venslauskienės (Šiaulių advokato Venslausko žmonos) prisiminimai apie A. Smetoną iš 1898 m., kada dar jis buvo jau-

nas, kaipo žmogų ir veikėją, dar iš tų laikų, kada jie kartu veikė o lietuviška bovo draudžiama ir baudžiama kalėjimu. Antanas Saulaitis gražiais žodžiais apibūdino A. Smetoną, kaip skautų šefą is jaunuomenės auklėtoją, kultarinką. Po tam kalbėjo Morta Zailskienė, Antanas Dzimidis, Eduardas Krasauskas, Antanas Malakauskas. Meninė dalį, vadovaujant komp. A. Aleksiu atliko p-lė Sophie Stulginskaitė ir Kazys Seliokas. Deklamavo p-lė Danutė Malakauskaitė ir Mindaugas Campė, pastarasis daugelį sujudino, ypatingai tai dienai pritaikytas A. Smetonos raštų, kurio trumpas turinys "Jeigu nori žmogų nubauti, tai neteisk jį, nenužudyk jį, bet ištreimk..."

Konsulas Anicetas Šimutis, kuris atvyko su ponias ir sūnumi, buvo tiesiog sužavėtas Waterburio visuomenės vienybe, minint šią sukaktį. Dalyvavo arti visų pagrindinių, politinių ir visuomeninių srovių organizacijos, senos ir naujos kar-

tos atėiviai. Visi atėjo su vienu tikslu, nuosirdžiai ir gražiai pagerbti ir paminėti buvusį didįjį lietuvių, ir buvusį Lietuvos valstybės Prezidentą, a. a. Antaną Smetoną!

Plačiai ir ypatingai gražiai paminėjo šią sukaktį Waterburio trys radio stotys, anglų kalba ir amerikiečių spauda, įdėdamos iškilmių aprašymą ir fotografijas savo laikraščiuose. Po akademijos, dalis publikos pasiliko prie užkandžių ir arbatėlės, kurioje dalyvavo apie 150 žmonių. Pageidautina, ir reikia tikėtis, kad ši graži, vienybė, gražaus sugyvenimo ir bendradaravimo pavyzdys pasiliktų, kaip simbolis atėičiai, lietuviškoje veikloje.

Šį minėjimą rengė ALT Sąjungos skyrius. Daug prisidėjo, skyriaus vice pirm. Mikolas Gumis, buvo tiesiog sužavėtas Waterburio visuomenės vienybe, minint šią sukaktį. Dalyvavo arti visų pagrindinių, politinių ir visuomeninių srovių organizacijos, senos ir naujos kar-

Molotov Gavęs Širdies Smugį

LONDONAS. — Daily Sketch laikraštis sužinojęs iš Maskvos, kad SSSR užsienio reikalų ministerio Molotovo sveikata esanti blogame stovy.

Prieš savaitę laiko jis gavęs Kremljuje širdies smugį, o dabar esąs nuolatinėj 4 gydytojų priežiūroje.

Laikraštis kelia abejonę, ar Molotovas galės atvykti į užsie-

nio reikalų konferenciją Berlyne, kuri numatyta sausio 25 d. Tokiu atveju konferenciją tektų vėl nukelti į ateitį.

PRIVERTĖ SNIEGO

Rytinėse valstijose, kur iki šioliai sniego kaip ir nebuvo, perėitą sekmadienį pasirodė sniegas ir jo privertė per porą dienų išstius pusnykus. Bostone, New Yorke ir kituose miestuose žmonės jau apsidžiaugę sniegu ir laukia, kad saulutė atsiimtų tą dovana.

MJC.

LIETUVIAI AMERIKOJE ir PASAULYJE

NEW HAVEN, CONN.

Žinios Iš Mūsų Kolonijos

Gruodžio mėnesį Balf. 32 skyrius pasiuntė 1000 svarų rūbų ir batų į Balf. centrą. Šiuomi yra malonu pažymėti, kad tai yra nuopelnas mūsų darbštaus klebono klebono kun. A. E. Gradecko, kuris pravedė sekmingai rūbų vaju kviesdamas visus parapijiečius ir geros valios lietuvius prisidėti, kadangi vaju buvo iš sa-kyklos ir anglų kalboje maloniai buvo praveistas. Taigi, visų maloniai buvo sutiktas, ir davė gerus laimėjimus šiltų ir gerų rūbų moterims, vyrams ir vaikams, kurie pridengs mūsų brolius ir seses tremtyje. Vikaras kun. A. Zanavičius šiame darbe daug prisidėjo savo skatinimais.

Vietinio 32 Balf. Skyriaus valdyba pasiūpino surinkti rūbus iš tų kurie negalėjo pristatyti į svetainę, taipgi jos sudėjo į dėžes ir pasiuntė į Balf. centrą.

Balf. 32 skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja mūsų gerb. klebonui kun. A. E. Gradeckui už pravedimą vaju ir visokią pagalbą, taipgi gerb. vikarui kun. A. Zanavičiui už jojo prielankumą ir suteiktą pagalbą šiame svarbiame darbe. Taiprie gaus suaukuotus rūbus tariame širdingą padėką visiems aukuotojams rūbų bei avalinių. Padėką reiškiame poniai Onai Kvaratijenei, kuri pagelbėjo savo automobiliu surinkti rūbų didelį kiekį. Vienu žodžiu širdingai ačiū visiems, kurie kokiū nors būdu prisidėjo prie taip naudingo darbo.

Mirė Juozas Lukša

Gruodžio 14 d., ryte į darbą einant staiga nuo širdies atako, -su šiuom pasauliu persiskyrė Juozas Lukša, kuris buvo geras katalikas ir rėmė katalikišką spaudą ir katalikiškas įstaigas. Gausiai yra aukavęs dėl tėvynės išlaisvinimo ir parėmęs tremtinių šelpimą per Balfą.

A. a. Juozas Lukša buvo Lietuvių Darbininkų Sąjungos 28 kuopos raštininkas ir

visuomet gražiai pasidarbuodavo kuopų parengimuose taipgi gegužinėse, buvo kuklus ir labai rimto būdo žmogus, buvo nevedęs, ir kiek tenka girdėti, neturėjo artimų giminių. Palaidotas iš Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios, kur šv. M š as atnašavo klebonas kun. A. E. Gradeckas, į kapus palydėjo artimieji draugai bei draugės. Visi parapijiečiai bei draugai apgailėstaujaneteke tauraus lietuviu.

Iš Sąjungiečių Metinio Susirinkimo

Gruodžio 16 d., įvyko Moterų Sąjungos 33-čios kuopos metinis susirinkimas, kuriamie išklausti valdybos pranešimai, pasitarta dėl ateinančių metų darbuotės, ir vėl atnaujintas practiveis laiko nutarimas kad narei mirus, iš kuopos palydės nareis į kapus.

Kadangi šiom tarpu kuopoje randasi 4 ligonės: A. Petruilienė, O. Širvinskė, U. Dzikienė ir P. Zikerė, visoms pareikšta užuojauta ligoje ir palinkėta geru laiku pasveikti. Nutarta padovanoti visas sergančias nares su gėlėmis švenčių metu. Taipgi pareikšta užuojauta sąjungietei A. Pilvelienei dėl jos sesutės kim jai greitu laiku pasveikti.

Pirm. M. Jokubaitė paaiškino apie naujų narių vaju ir kvietė visas sąjungietes pasidarbuoti ir prirašyti naujų narių, vaju prasideda su sausio 1 d. ir tęsis lig liepos 1 d.

Po susirinkimo, buvo suruoštos vaisės ir arbatėlė gražioj Kalėdų nuotaikoj, kur pasidalinta dovanėlėmis ir linkėjimais. Kuopos pirmininkė įteikė visoms valdybos narėms ypatingas dovanas, kaipo pagerbimą visos valdybos ilgų metų darbuotės pareikšdama, kad jai buvo garbė sykiu darbuotis.

Sekantį sausio mėnesio susirinkimą užkvietė sąjungietė Juzė Dičkienė į savo namus, užkvietimas priimtas su nuoširdžia padėka.

M.

JOSEPH SHUSTER

124 WATER STREET

DIAL 5-1146

Worcester, Mass.

švieži Neriebi KUMPIAI svaras 53c

Supiaustyti Galai LAŠINIAI svaras 49c

Geriausios Rūšies KILBASAI svaras 65c

Giliai Rūkyti KUMPIAI svaras 49c

Riebus Sudyti LAŠINIAI svaras 29c

Ateikite ir rasite daugiau nupiginimų

Mes turime pilną pasirinkimą šviežios mėsos šviežių Valgių ir Groserių

HELP NOW!

NORTON COMPANY

Enciklopedijos Fondas Lietuvai

Gyvename tokį metų, kada Fondui 800 dolerių, o po vieną visos lietuvių dvasinės ir medžiaginės jėgos turi būti telkiamos kultūros vertybėms kurti. Lietuvių mokslas ir grožinės kūrybos apraiškos turi žengti drauge su mūsų visuomenine ir politine veikla. Visų lietuvių talka gali ir turi padaryti, kad šiandien ir rytoj mūsų mokslas ir kūryba ne tik laikytųsi pasiektų aukštumoj, bet ir žengtų į priekį.

Laikraščiai ir knygos yra gerai išbandytas lietuvių kovos būdas už tautos laisvę, už sąvitą ir nepriklausomą lietuviškąjį žodį. Visų lietuviškų knygų didžioji knyga yra LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA. Jos pirmasis tomas neseniai išėjo iš spaudos, kaina \$7.50. Viso bus išleista apie 20 tomų. Į metus išeis 3 tomai. Malonu ją įsigyti: mes ją džiaugiamės ir didžiuojamės. Ne visos tautos, net ir savo laisvo valstybėj, yra išleidusios enciklopedijas. Enciklopedija — tautos dvasinio lobyno rodiklis.

Lietuvių Enciklopedijos pirmojo tomo išleidimo proga, 1953 m. lapkričio 8 d. Bostono teisininkams iškėlus sumanymą įsteigti Enciklopedijos Fondą Lietuvai, kurio tikslas įgyti ir saugoti vieną tūkstantį (1,000) Lietuvių Enciklopedijos komplektų iki bus galima juos parvežti nepriklausomai Lietuvon, kaipo laisvo pasaulio lietuvių dovaną ilgai okupantų vargintai Tėvynei, rado didelį visuomenės pritarpimą. Jau tą pačią dieną vienas bostonietis, pasivadinęs PAPERASTU PILIEČIU, per Bostono Rašytojų Klubą paaukojo tam

KOLEGOS MOKYTOJAI,

JAV Kongreso Baltijos praleiskite. Pageidaujama, Komitetas pirmininkaujama kad parodymai būtų surašytas kongresmano Ch. J. Kersten jau pradėjo apklausinti liudininkus ir rinkti medžiagą Lečiančią Pabaltijo valstybių užgrobigimą, pavergimą ir naikinimą. Lietuvoš švietimas ir jo darbuotojai buvo taip pat naikinimo paliesti. Todėl mūsų mokytojų esančių JAV, yra pareiga patiekti šiam komitetui visus švietimo srities groivimo ir naikinimo faktus. Prisiunčiame klausimų lapą liečiantį švietimo sritį. Mums reikia kiekvienam faktui konkrečių davinijų su vardais, pavardėmis, su mokyklų pavadinimais ir t.t.

Pavyzdžiui, mokytojų areštavimai ir trėmimai. Pažymėti iš kurios mokyklos ir kurie mokytojai buvo areštuoti, kalinti deportuoti. Knygų pašalinimas iš bibliotekų: kurių autorių ir kurios knygos buvo pašalintos; vertimas mokinius ir mokytojus šnipinėti: suminėti pavardėmis ir vardais; ypač pažymėti vertimą mokinius sekti savo tėvus ir kitus namiškius ir t.t. Kurie mokytojai ir t.t. Kurie mokytojai buvo areštuoti, kalinti deportuoti.

Atsakymus siųsti šiuo adresu: Mr. St. Rudys, 4409 S. Fairfield, Chicago 32, Ill. Mokytojų Komisija Padėti JAV Kongreso Baltijos Komitetui

COHEN BROS. BAKERY

121 WATER STREET WORCESTER, MASS.

Phone 5-2039

FRESH BAKED GOODS ON PREMISES

Store Hours: Mon. 6 - 9 P. M. — Thurs. 6 - 12 P. M.
Tues. 6-9 — Fri. 6 - 7
Wed. 6 - 9 — Sat. 4 - 1 A. M.

WILFAND'S CREAMERY

123 WATER STREET WORCESTER, MASS.

Choicest of Smoked and Salted Fish

Also A Complete Assortment of Fresh Dairy Products
Strictly Fresh EGGS From Near-by Farms—DAILY

Gardner, Mass.

Edmund Tunkūnas, buvo išrinktas pirmininkas Lietuvių Bendrovės campes poretame susirinkime; Stanley Sargut, vice p.m.; Veronica Remkus, rašt.; Al. Adamaitis, izdo glob.; Vanda Sheronis, prot. rašt.; Board direktoriai: William Višniauskas, Juozas Bekėris, Gediminas Panevežis, Vac. Čiakatauskis, George Prunskis ir Br. Baltusnik.

Sėrininkų yra apie 160. Bendrovė išlaiko puikų vasarnamį, kur šimtais yra naudojamas, net dėlė sve-tintaučių skaičius per vasarą. Tenka pastebėti, kad dauguma valdyba sudaro iš jaunesnės kartos. Ir šiais metais numato daug pagerinimų.

Per trumpą laiką Gardnerje pasimirė Pranas Tauteris, 72 metų amž., Marcelė Sakalis, 64 metų amž., Alec Vaidak, 64 metų amž.; Lucy Daraskevičius 61 metų amž. Mūsų eilės labai reteleja.

Korep.

RELIABLE RADIO SHOP

750 MAIN GATVĖS Tel. 6-1176

Worcester, Mass.

Nepaprastas Pardavimas —

RCA - Motorola - Zenith

Sylvania

Sutaupyk te iki \$150.00

Televizijos Setai

Dirbtuvės Išlavinti Ekspertai

Įtaiso Antenas, Pataiso

Televizijos Aparatus

"AMERIKOS LIETUVIS"

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Josephine Leonalte, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly Subscription in U. S.	\$3.00	In Foreign Countries	\$4.00
Two Years Subscription	\$6.00	Two Years Subscription	\$8.00
One Half Year	\$2.00	One Half Year	\$2.50
Single Copies	10 cents		
Advertising rates on application.			

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis išeina šestadieniais, leidžiamas Josephine Leonalte, 14 Vernon St., Worcester, Mass.			
Metinė Prenumerata S. V.	\$3.00	Ušieniuose - Kanadoje	\$4.00
Dviem Metam	\$6.00	Dviem Metam	\$8.00
Pusei Metu	\$2.00	Pusei Metu	\$2.50
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi būti apmokėta iš anksto.			

Entered as Second Class Matter - September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879

Pažvelkim į Imperialistų Istoriją; Minėdami Smetonos Mirties Sukaktį, Prisiminkime Jo Nuopelnus Lietuvai

PASAULIO tautų politinė istorija ir jų vadų rolė politinės istorijos scenoje buvo vienodai ir teisingai užrašyta, ši faktų žinome iš kontradikcijų politinėje istorijoje. Visgi, Graikų ir romėnų imperijų era paliko daugiau tikslesnių istorinių žinių negu ankstyvesniųjų laikų istorikų užrašai. Kai pažvelgiam į Europos didžiųjų imperijų imperialistinės politikos istoriją, matome labai daug istorinių fikcijų. Krikščioniškos Europos imperialistai mažiau dėmėsio kreipė į istorijos teisingumą, daugiau į savo politikos tikslumo objektą, todėl ir susiduriame su istorinėmis kontradikcijomis.

Visgi, kai pažvelgiam į politinę istoriją didžiųjų Europos imperialistų matome tikrai du kraštus: Rusiją ir Britaniją sekmingai pasireiškusias imperializmo plėtojime. Prancūzai, Ispanai, vokiečiai ir kiti europiečiai mažiau pasireiškė imperializme už rusus ir britus. O kai pažvelgiam į vokiečių imperialistų imperializmo planus matome, kad jie buvo rėškiausi, genialiausiai planavimui imperializmo žygių kaipo militaristai. Prusijos militaristai, Klausewitz, Schanhorst, Gneisenu, Moltke, Schleiffen, Falkenhayn, Ludendorff, Hindenburg, Seeckt ir kiti sukūrė militarinio mokslo karinės strategos genialius planus, kurie tapo politiniu, ūkiniu ir militarinės strategos pagrindu visų kraštų militarinėse akademijose militarinio mokslo, tačiau Vokietija netapo sekminga imperializmo politikoje Kaizerio ir Hitlerio laikais. Tikrai du Prusijos politiški ir militaristai genijai iškilo, Fredrickas ir Bismarkas. Žodžiu, Prusijos militaristai siekė vokiečiams erdvės pasaulyje nepasiekė tikslo žygiams genialių karvedžių, nes jų valstybininkai buvo silpni.

Kas kita su britais, kurie turėjo gabius, gudrius valstybininkus - diplomatus ir karvedžius. Jie sukūrė 7 jurių Imperiją ir valdė per virš 200 metų; rusai, taipgi turėjo gabius valstybininkus, rusų 500 metų imperializmo politikos daviniai ir militariniai žygiai sukūrė milžinišką Imperiją Eurazijos žemyne. Ir jei dabarties komunaciškieji rusų vadai nepadarys klaidų, jie gal bus pripažinti istorijoje genialiaisiais rusų imperialistais, nes jie nukonkuravo britus ir amerikonus imperializmo politikoj.

Mūsų Vadai Bus Istorikų Nepamiršti

Reikia pasakyti, kad XX-tas amžius davė Lietuvai kelėtą genialių vadų, kurie atgaivino ir prikėlė tarsi mirusią lietuvių tautą ir išvedė ją į laisvę ir nepriklausomybę. Tarpe šių vadų bene bus ryškiausi dr. Jonas Basanavičius, dr. Vincas Kudirkas ir adv. Antanas Smetona. Jie bus daugiausia atsidavę savo gaivinimo, stiprinimo vadovybei. Iš jaunystės dienų jie pasišventė Lietuvai, didesnę savo gyvenimo dalį atidavė kovai už laisvę mūsų tautos žmonių. Jų lietuviškas idealas buvo nesugriauzamas jų kelias jų galvosėnoje ir darbuose tautos vadovybėje.

A. a. Antanas Smetona buvo pirmasis ir paskutinis Lietuvos valstybės Prezidentas. Pažvelgus į jo gyvenimo biografiją matome jį kovojanti už lietuviškąją teisę dar studentu gimnazijoje. Baigęs mokslo jis nenukrypo nuo lietuviškos idėjos, neužsikrėtė naujos politinės ir socialinės eros idealizmu kai kiti lietuvių vadai, kurie pakropo į fiktyviškąjį marxistinį socializmą, Smetona neužsikrėtė svetimomis idėjomis, visuomet buvo lietuviškos idėjos žmogus, tautininkas ligi mirties valandos.

Sukako 10 metų nuo jo mirties JAV krašte. Jis mirė 9 d. sausio nelaukta ir netikėta mirties priežastimi 1944 m. Clevelande, toli nublokštas nuo tėvynės. Studijuodami Smetonos tautinį, socialinį ir politinį idealizmą matome jį realistu, priešų abstraktiškų idėjų, socialinių ir politinių galvosėnų, išlikimu savo prabodu lietuviškai idėjai, jaučiančiu meilę savo tėvų kraštui, gerbiančiu viską kas lietuviška. Daug rasime tautininkų, pavyzdgingų lietuvių, bet daug rasime tikrai išlaukiniais tautininkais. Smetona buvo sioje ir dvasioje tikrasis lietuvis.

Ir nenustabu, kad dr. Basanavičius pasitraukdamas nuo vadovybės lietuvių tautai, grįždamas į akademinį jo mėgiamąjį darbą, jis pasirinko A. Smetoną užvaduoti save Lietuvos Taryboje. St. Seimas, kurį sudarė skirtingųjų politinių grupių atstovai, visgi, išrinko A. Smetoną pirmuoju Lietuvos Prezidentu, tada jis buvo geras visų politinių grupių vadams ir piliečiams, bet vėliau jis tapo "blogu", nes jis pasigriešino jų politiška valiai ir neribotam radikalizmui. Ir kai Lietuvos Seimas tapo panašus į dabarties Prancūzijos, kai politinė anarchija pasiekė ribas, kai partinių kovų paruošė perversmą 1926 m., tie partiniai, keirieji ir dešinieji kaip p. Sidzikauskas teigia (kuris buvo jų derintojas) nerado kitos išeities kaip tikrai gražinti a. a. Smetoną į Lietuvos Prezidento sostą. Nuo to laiko kairieji ir dešinieji nebuvo patenkinti Smetonos valdymu. Bet esu patyręs, kad dauguma Lietuvos žmonių buvo patenkinti.

ADOMO GALDIKO KURYBA

1893 — X.18 — 1953

V. K. JONYNAS

Mes savuosius pradėdami vertinti jų nustoję, arba kai juos neabejotinai pripažįsta ir iškelia kiti. Taip buvo su M. K. Čiurlionių, panašiai yra su Adomu Galdiku.

Nors šiandien A. Galdikas lietuviškai visuomenei yra labai gerai pažįstamas, tačiau jo kūryba nebuvo reikiamai vertinama. Pasiskaičius senas recenzijas, gaudamas įspūdį, kad Galdikas, kaip kūrėjas, yra tolygus kitiems ir kad jis skiriasi tik tuo, jog yra kažkokios kitoks, keistuolis, kurį sunku suprasti. Bet suprasti mažą kas panoro.

Prof. Adomas Galdikas gimė 1893.X.18, gilioje žemaitijoje, Giršniuose, Mosėdžio valsč., ūkininko šeimoje. Meno mokslus įsigijo Petrograde, barono Štiglico žinomoje Taikomojo Meno mokykloje, kurią baigė 1916 m., įgijęs dailininko diplomą. Be to, 1922 — 23 m. Galdikas įgytas žinias pagilino Berlyne.

Aplinka į Galdiką yra padariusi milžinišką įtaką. Tai įtaka kaip veidrodyje spindėjo jo kūryboje. Augęs žemaitijoje, tarp šimtamečių ažuolų, stebėjęs žiedais nuklotas plačiasias Lietuvos pievas, rytmečio rūkus ir žydriąją rasą, ilgaisiais rudens vakarais iš motulės lūpų išklausęs tūkstančius lietuviškų pasakų, o vasaros metu ligi gilios nakties lydima liaudies dainų, ugdė savyje kūrėjo troškimą. Pasvirę pakelės kryžiai, medinės bažnyčios ir varpinės, margosios drobulės ir juostos, dulktėti vasaros vieškeliai, pražydę javų laukai, piliakalniai, milžinkapiai ir žmonių padavimai formavo vidurinį A. Galdiko pasaulį ir didžiąją meilę savajam kraštui bei lietuviškam peizažui.

Be milžiniško kūrybinio turto, kurį Galdikas sukūrė daugiau kaip per 35 metus, jis yra nūdirbęs Lietuvos menui didelį naujosios kartos auklėjimo darbą.

Daugiau kaip 17 m. A. Galdikas vedė grafikos studiją Kaune. Reikia tik prisiminti, kaip Galdikas, dėstydamas grafiką Meno mokykloje, norėdamas pakelti lygį, duoda eilę metų vakarines pamokas, už tai negaudamas jokio atlyginimo. Ano meto darbo sąlygos buvo labai sunkios ir reikalavo iš

kiekvieno didelio pasiaukojimo. Pagaliau, ar galima čia daugiau pasiaukoti, savo kūrybinį laiką pašveičiant pamokoms vien iš meilės, iš idealizmo menui.

Galdiko pastangos nenuėjo veltui. Išaugo jaunoji karta, kuri vyresniesiems daugiskolinga, bet daugiausia išiskolino, vis dėlto, Galdikui. Kurį sritį bepaimsi, visur matai Galdiką, jei ne jo tiesioginį vadovavimą, tai nors ryškia įtaką. Taip perėmė tik tuo, jog yra kažkokių kitoks, keistuolis, kurį sunku suprasti. Bet suprasti mažą kas panoro.

Neišsivertė be Galdiko nei viena užsieniuose ruošta paroda. 1937 m. Paryžiaus parodoje jis išstatė tuo metu didžiausią Lietuvoje tapybos paveikslą — triptiką 3,70 x 3 m. dydžio. Už šį paveikslą Galdikas parodoje buvo apdovanotas auksčiausia premija Grand prix. New Yorko parodai 1939 m. Galdikas sukuria didžiulį 2 x 4 m. istorinį paveikslą.

Greta pedagoginio darbo grafikos srityje, Galdikas aktyviai dirba ir kaip pritaikomojo meno specialistas. Čia jį matome laimint pašto ženklų, litų banknotų ir kitus konkursus. Maža kas bežino, kad visi buv. Lietuvos popierinių pinigų projektai, išskyrus 10 litų, buvo Galdiko darbo. Padarė taip pat nemažą parodų plakatų, diplomų, akcijų. Iliustravo pirmąsias gražiau išleistas knygas. Apžvalginėje 1942 m. Dailės parodoje už grafikos darbus buvo apdovanotas 1-ja Valstybine Lietuvos premija.

LENKAS REKIA

(Iš laikraščiu)

Lenkijoje komunistai Baigia naikinti lenkus... Šaudo, karia ką nučiupe Be kaltės—vien už niekus.

Jei kuris išliko gyvas, Tai išnyks tuojau badu... "Otuž, panie... To nie dziwo" — Nėra duonos, nei šiaudų...

Rusijon viską gabena, O iš ten - čionai - rusus. Lenkas rėkia: "niema žyčia!" — Tiek gyvenimas sunkus...

Krito titulai, ponybė — Trypia purvina vyža... Dingo manijos, didybė, Lenkija kad permaža...

Nebenori daugiau žemių Grobstyt sau iš kaimynų... Gal likimas šitaip lemia, Kad ne ponas nei savų.

Lenkas rėkia: "bardzo boli!"... Atsimins gal tuos laikus, Kai anksčiau taip savo brolius Skriaudė Vilniaus lietuvius. —

Tad nerėki, ponas lenke — Taip ir tu pirmiau darei: Korei, šaudei savo brolius... Ar dabar tau taip gerai?

1953 - V - 27 d., Brazil.

Galdiko įtaka į Lietuvos meną pasidarė neįkainuojama ne vien dėl naujų kelių ieškojimo ar originalumo, bet taip pat ir dėl jo produktyvumo ir meninio aktyvumo.

Galdikas neužsidaro siauruose rėmuose, bet aistringai seka visos Europos meninį gyvenimą. Šio gyvenimo atspindžiai, literatūra, nuotraukos ir spalvuotos reprodukcijos žurnaluose jo nepatenkina. Jis kiekvienais metais išvažiuoja į užsienius, lanko Europos geresnius muziejus, galerijas ir parodas. Atsigaivinęs klasiniais meno pavyzdžiais, grįžęs į Lietuvą vėl dirbo po keliolika valandų į dieną. Ir taip kasmet šiuo keliu eidamas, Galdikas įsigijo retą meninę kultūrą, erudiciją ir skonį. Pagaliau 1931 m. Galdikas suruošia savo kūrinių parodą Paryžiuje. Be palankaus meno kritikų įvertinimo, du Galdiko darbus nuperka Liuksemburgo Muziejus. Šiandien tapytojo kūrinius randame eilė Europos muziejų bei žinomų privačių kolekcijų, o pernai jo kūrinių įsigijo ir Musee Nationale de l'Art Moderne Paryžiuje.

Neliko Ad. Galdikas nuosalyje ir nuo organizacinio dailininkų gyvenimo, įeidamas į įvairias draugijas arba inspiruodamas jas steigti. Jo pastangomis 1932 m. buvo susiorganizuoti "Ars" dailininkų grupė, kuri įnešė į mūsų gyvenimą nemažą šviesos.

Statant 1923 m. Meno Mokyklos patalpas, vėliau perorganizuotą augštąja mokykla Dailės Institutą, Ad. Galdikas su J. Vienožinskiu aktyviai rūpinasi ir bėgioja po įvairias įstaigas sklypo, kreditų ir kitais reikalais.

Paviršutiniškai pervertę prabėgusių 35 metų darbą, netiki, kad vienas žmogus galėtų tiek nūdirbti! Sunku įsivaizduoti šių dienų Lietuvos meną be Ad. Galdiko kūrybinio įnašo, be jo pastangų, geros valios ir kilnių

siekimų. Neapsiriksiu pasakęs, kad Ad. Galdikas yra ne tik vienas žymiausių Lietuvos tapytojų ir kūrėjų, bet savo individualumu, savitumu ir naujumu įeina į Europos kūrėjų elitą.

Šis mano teigimas nėra sentimentalo reiškinys jubiilatui, bet logiška faktų išvada. Kas pažįsta meno raidą, ligi šių dienų, kas domėjosi meno klausimais ir jo problemomis, tas be abejonės sutiks, kad Galdikas savo kūryba yra visiškai savitas ir originalus. Jo originalumas neplaukia iš noro ką nors nustebinti ar pasakyti, kad ir nežmoniška, by tik kitoniška, bet yra nuoseklios meno studijos, gero meno pasaulio pažinimo ir individualaus išgyvenimo išdava. Galdiką reikia prisikirti prie peizažistų, nors nesvetima jam yra ir žanrinė kūryba, kurioje jis yra padaręs jau minėtas dideles figūrines kompozicijas. Pamilęs Lietuvos gamtą ir jos peizažą, Ad. Galdikas neina prie jo, kaip stebėtojas ar kopijuotojas. Galdiko peizažai nėra kurios nors vietovės fotografija ar fotografinis piešinys, nėra neiindividuali gamtos kopija. Savuose peizažuose Galdikas viršgamtinę jėgą atkuria mums ne tiek matytą, kiek suprastą, išgyventą ir svarbiausia, nenuadažytą, pilną gyvybės, įvairumo, džiaugsmo ir nuotaikos gamtos fragmentą. Įsigilinęs į jo paveikslus, pajunti visagalią kūrėjo jėgą, kuri ryžtingai ir sąmoningai pertvarkė visą reginį, jį pakeldama naujam gyvenimui. Šios jėgos pagautas, kaip Fūdikis giedria širdimi ir žydriomis akimis, seki kiekvieną tapytojo ryžtingą brūkšnį, kiekvieną derinį. Stebiu ir matau Galdiko paveiksluose jo mėgstamus skaidrius pavasarius, spalvingus kontrastingus rudenis, audringas kapines, vėjo supamus beržus ir liepas.

(bus daugiau)

Viešbučiai Statomi iš Aluminumo

J. SVIKLA

VILNIUS - MENO IR BAZNYČIŲ MIESTAS

Vilniaus Katedra iš šono ir bokštas, kurio žemutinė dalis buvo senovėje Krivių Krivaičių Bokštu, iš kur jie žmonėms dievų valią apreiškėdavo.

Vilnius yra įkurtas Lietuvos kunigaikščio Gedimino, todėl ir yra Gedimino, Vytauto Didžiojo ir visos Lietuvos sostinė. Vilnius daugeliu atžvilgių laikomas gražiausiu Europos miestu. Jis guli gražioje Neries ir Vilnelės santakoje, kur stūkso didingas Gedimino kalnas su pilies liekanomis apglėbtas žaliųjų kalnų rėmų.

Vilnius žymus ir tuo, kad čia buvo visos Lietuvos atgimimo ir švietimo centras. Jame susitelkė, tėvynės meilės vedini, nemažas būrys mūsų išmokslintų jaunuolių kaip Petras Vileišis, Jonas Basanavičius ir kiti. Jie kūrė meno ir mokslo židinius, juos stengėsi įgyvendinti lietuvių širdyse ir saugoti. Šių lietuvių patrijų pastangomis 1905 m. Vilniuje įvyko lietuvių didysis seimas, pareikalavęs iš rusų valdžios Lietuvai autonomijos ir ten pat Valstybės Taryba 1918 m. paskelbė Lietuvos nepriklausomybę. Tai gi per visą laiką Vilnius buvo pažymėtas kaip Lietuvos kultūros ir politikos centras.

Vilnius yra ne tik garsus kaip kultūros centras, bet gražus savo gamta, kalnais ir kalneliais raižyta vietove, nuostabiomis apylinkėmis. Tačiau už vis gražesnis turtingais architektūriniais paminklais, kurių mes nerasiame kitame krašte. Ir šitie architektūriniai paminklai yra lyg atspindys galingos Lietuvos kelerių šimtmečių gyvybinės jėgos, kūrūsios praėjusį amžių Europos kultūrą. Tik gaila, kad iš daugelio tokių vertingų istorinių paminklų liko beveik tik bažnyčios, kurių priskaitoma apie trisdešimt, gi kiti vertingi pastatai buvo sunaikinti rusų valdymo laikais. Bet likusios bažnyčios byloja apie gražią, garbingą Lietuvos senovę, kad ir senovėje aukštai stovėjo kultūra, giliai šaknis buvo įleidęs menas. Ir šitie istoriniai pastatai parodo senovės lietuvių didelę valią, sumanų protą. Jiems rūpėjo, kad Lietuva būtų tvirta pilimis ir galinga menu.

Vilnius, dėl bažnyčių daugumo, vadinamas net "bažnyčių miestu." Iš garsesnių bažnytinių paminklų Vilniuje yra Katedra. Ją pastatė 1387 m. Didysis Lietu-

vos Kunigaikštis Jogaila Šventaragio slėnyje, kur augo šimtamečiai ąžuolai, kur ant didžiulio akmens aukuro dieną ir naktį degė Amžinoji Ugnis, o iš bokšto, kuris yra šalia Katedros, Krivių Krivaitis skelbė žmonėms dievų valią.

Katedroje yra palaidotas Vytautas Didysis, jo žmona Ona, Sigismundas — Vytauto brolis, Švidrigaila, Zizmantas, jo žmona Barbara Radvilaitė ir kiti.

Toliau, prie universiteto rūmų yra Šv. Jono bažnyčia. Ji yra viena iš senesnių Jogailos pastatyta, vėliau Stepono Batoriaus atnaujinta. Šv. Jono bažnyčioje garsūs pamokslininkas kun. Petras Skarga skelbė Dievo mokslą o paskutiniaisiais laikais ten skelbė Kristaus mokslą a. a. kun. Lipniūnas, karo metu vokiečių kacetu stovykloje nukankintas.

Šv. Mykolo bažnyčia, kuri randasi prie Bernardinų sočo, įsteigta šešiolikto amžiaus pabaigoje kunigaikščio Leono Sapiegos. Šios bažnyčios rusyje randasi daug Sapieškų giminės karstų. Čia pat randasi Šv. Onos ir Bernardinų bažnyčios. Iš jų seniausia Bernardinų bažnyčia. Ją pradėjo statyti 1469 m. Kazimieras Jogailaitis, o baigė statyti jo sūnus Žygimantas antrasis. Šv. Onos bažnyčia yra nuopelnas Vytauto žmonos Onos. Ji yra pastatyta 1398-1402 metais. Bernardinų ir Šv. Onos bažnyčios stovi netoli viena kitos ir yra meniškai labai vertingos.

Ties miesto rotuže yra Šv. Kazimiero bažnyčia. Tai tikrai meniškasis paminklinis pastatas. Ją statė jezuitai padedant Lietuvos didikams Leonui Sapiehai, Mikalojui Radvilai ir patietas Vilniaus gyventojams. Ją pavadino Šv. Kazimiero vardu, nes gyventojai labai gerbė ir mylėjo paskelbtą šventuoju kunigaikštį Kazimierą.

Gi dar toliau seka Šv. Mikalojaus ir Šv. Petro ir Povilo bažnyčios. Šv. Mikalojaus bažnyčia statyta dar Gedimino laikais ir galima manyti, kad yra seniausia bažnyčia Vilniuje. Šv. Petro ir Povilo bažnyčia pastatyta Antakalnyje dievaitės Mildos aukuro vietoje. Ją statė Mykolas Pacas septynioliktojo amžiaus paba-

goje. Šv. Petro ir Povilo bažnyčia pasižymi dideliu įdėtu menu. Jos viduje yra apie 2000 įvairiausių šventųjų gyvenimo momentų vaizduojančių skulptūrų, kurias dirbo apie 30 metų garsieji Romos dailininkai.

Dar toliau randasi Šv. Teresės bažnyčia ir stebuklingosios Aušros Vartų Marijos koplyčia. Šv. Teresės bažnyčia įsteigė Lietuvos vicekancleris Steponas Pacas 1625 m. Ji yra labai graži ir brangi bažnyčia. Jos vidaus sienos, pilioriai ir kiti pagražinimai yra gryno švediško geltono ir juodo aukso.

Ir, pagaliau, Aušros Vartų. Tai yra didžiausia Vilniaus šventovė, kurią ne tik katalikai, bet įvairių tikėjimų žmonės lygiai gerbia.

Altoriuje yra nupieštas ant ąžuolyno medžio Aušros Vartų Marijos paveikslas, iš kurio spindi liūdesys, sielvartas, dieviškas nusizeminimas. Prie Aušros Vartų Marijos paveikslo kasdien susirenka minios žmonių, kurios čia randa nusiramimą ir paguodą.

Žemiau Aušros Vartų koplyčios eina mūrinė siena, kurioje yra tunelis — vartai ir užtai pavadinta: Aušros vartai.

Tai paminėta vos kelios katalikų paminklinės bažnyčios, o jų yra kur kas daugiau.

Nemaža gražių, meniškų pastatų yra ir kitų tautybių šventovių. Jose taip pat yra daug įdėta meno, kultūros. Žydų priskaitoma apie 104, pravoslavų 13, po vieną bažnyčią turi karaimai, muzulmonai, reformatai, evangelikai.

Be bažnyčių Vilnius turi ir kitų meniškų žymių ir vertingų pastatų kaip: universitetą, muziejus, teatrus. Jie taip pat byloja apie aukštą senovės kultūrą, apie gilų meną.

Tai taip atrodo mūsų sostinė Vilnius anais laisvės laikais, kada mes patys galėjome sava akimi pamatyti, savu pirštu paliesti sava siela pajusti.

O kaip šiandieną atrodo mūsų Vilnius? — ne vienas ir Povilo bažnyčia pastatyta Antakalnyje dievaitės Mildos aukuro vietoje. Ją statė Mykolas Pacas septynioliktojo amžiaus paba-

ZVILGSNIS ATGALIOS

Naujų Metų pradžioje yra patogi ir tinkama proga pasvarstyti praėjusių metų apyskaitą. Vos šimtmetis atgal užtekavo pasvarstyti savo šeimos ir bičiulių praėjusius metus, kad suvokti kokią žada naujieji metai. Šiandien to neužtenka. Norint būti tiksliam reikia svarstyti viso krašto būseną, nes pačio gerbūvis priklauso nuo viso krašto ir valstybės gerbūvio. Ir to dar negana tenka pasvarstyti pasaulinę padėtį, nes visų tautų likimas yra tarpriai surištas.

Skaitoma, jog praėjusieji metai buvo laisvajam pasauliui palankūs. Santykiai tarp komunistų ir laisvųjų lyg kiek atslūgo. Paliubos buvo pasirašytos Korėjoje; dešimtys tūkstančių Korėjiečių atsiskakė grįžti į sovietinę vergiją. Iš Anapus Geležinės Uždangos ėjo nepasitenkinimo komunistine valdžia žinios. Rytų Vokietijoje darbininkai plikomis rankomis priešinosi rusų tankams. Panašios demonstracijos įvyko ir satelitinuose kraštuose. Vakarų Vokietijos demokratinei vyriausybei gi buvo išreikštas tautos pasitikėjimas.

Tačiau būta negerumų. Komunistai stiprėjo Indokinijoje ir Italijoje. Jie sugebėjo išnaudoti neryžtingumą, vargų ir bet koki nepasitenkinimą. Savo propaganda jie įtikino nemažą, jog Jungtinėse Valstybėse paneigtos tradicinės laisvės. Komunistai iš paskutiniųjų dergė šį kraštą ir jo įstaidas.

Tačiau bene pats svarbiausias 1953 metų įvykis bus buvęs laisvojo pasaulio dar vienas bandymas imtis iniciatyvos, kad išprėsti atominės eros pavojus. Žmoniją gązdina atominis karas. Praėjusiais metais Prezidentas Eisenhoweris du

kartus pasauliui išsitarė dėl Amerikos noro šią didžiulę energiją išnaudoti ne karui, bet taikai. Kad nesant užgal užtekavo pasvarstyti Valstybės atominę energiją naudotų tik konstruktyviems ne destruktiviems tikslams. Kaibėdamas Jungtinėse Tautose gruodžio mėnesy Prezidentas pasiūlė įsteigti tarptautini atominės energijos šaltinį. Jungtinių Tautų priežiūroje, kad šie ištekčiai būtų naudojami žemės ūkiui, medicinos ir kitiems pozityviems tikslams. Prezidentas savo kalboje neužsiminė kokių kontrolės veiksnių, kurie prižiūrėtų šio tarptautinio susitarimo vykdymą. Tai liudija, kiek nuoširdžiai Prezidentas pasitiki Tautų sutartinis ir priesaikomis.

Mes visi turime savo dalį atsakomybės, kad pasaulio taika ir visų laisvė būtų atsiekta. Daug kas nepagalvoja, jog tarptautiniuose santykiuose mes privalome būti lygiai tokie pat griežti, kaip saugodami laisvės ir teisės ir teisės nuostatus savame krašte. Daug kas tiesa neskaityto jokia būtinybe eiti balsuoti ar sekti savo viešųjų pareigūnų veiklą. Daug kas mano, jog tai nėra jo reikalas, savo gimines ir bičiulius svetur informuoti apie Ameriką ir jos politiką. Kad mūsų kraštas tikrai trokšta taikos ir tuos žygius bei pasiūlymus jai atsiekti. Tačiau kaip daug nuo šitokios menkos veiklos priklauso ateinančių metų balansas.

Šių dienų pasaulyje visi šios šalies piliečiai yra mūsų giminės; kitų valstybių gyventojai mūsų kaimynais. Tokia yra realybė. Nuo mūsų priklauso būsimųjų 1954 metų eiga ir mūsų pačių likimas. Nes "laisvė yra visų reikalas".

Bern. Brazdžionis

KRITĖ KARIAI

Jūs toliau negu tolimos žvaigždės
Juodą naktį juodam danguje,
Bet čia pat jūsų kovos ir žaizdos
Gyvos dega gyvoj širdyje.

Jūs skaidriau nei šaltinis nuplaujat
Mūs kaltes ligi žemės širdies,
Ir mes jaučiam — jūs degantis kraujas
mūsų kraujo srovėj vis žydės.

Kai neliks jūsų kapo nė ženklų, —
Tartum lašo likimo taurėj, —
Amžinai būsit gyvas paminklas
Už gyvybę mūsų kritę kariai.

Ir vėl mūsų brangi sostinė Vilnius pavergta, vėl yra niekinamas jos grožis, menas, griauamos jos didingos šventovės. Ji suklypus Neries ir Vilnelės santakoje tyliai kenčia vergovės ir paniekimo kančias ir laukia kada:

"... Laikai jau mainos
Buvo pikti,
Nušvis kiti
Lietuvai mūsų Tėvynė!..."
Maironis

SKAITYKITE
IR PLATINKITE
"AMERIKOS LIETUVI"

Grektijos karalienė priėmė gėles kada lankėsi Amerike

"Vertingi Žodžiai"

Šiuo pavadinimu rašo "Orzel Bialy" savo prisiminimus buvusi Vilniaus Universiteto docentė Cezarea Jędrzejewichowa, apie susitikimus ir pašnekesius su a. a. maršalu J. Pilsudskiu.

Šių prisiminimų vienoje vietoje ji mini pasikalbėjimą su Pilsudskiu, jam atvykus Vilniun 1927.IV.19, kur jis, tik pastebėjęs J. jų garbei suruoštame pokilyje, kreipiasis žodžiais: "O dabar prašau man papasakoti apie padarytų tyrimų Mano Žemėje rezultatus..."

Su trumpai ir sutrauktai papasakotais daviniais maršalas sutiko ir tuojau pats pradėjo: "Taip yra. Labai aiški etninė siena atsimuša į Naručio ežerą... Žinote, ponija, kad taip pat yra lengva nustatyti sieną ir tarp pralietuviško ir prarusiško tautų kamieno — tiesiant liniją tarp gyventojų R-katalikų tikėjimo ir pravoslavų. Tiek lenkai, tiek baltgudžiai, tiek lietuviai visi yra katalikai, kuriuos anais laikais karalius Jogaila su Jadvyga apkrikštyjo. Krikštyjant lietuvius su gudais, rusai jau buvo anksčiau pakrikštyti pravoslavais ir antrą kartą nebebuvo krikštyjami."

Kiek susimąstęs tęsė maršalas toliau: "Aš esu tipingas lietuvis. Prašau pažvelgti į mano akis... Matai ponija; akis turiu dangaus mėlynumo o gal taip pat tamsiai pilkai - mėlynas, bet tokiais žaliais kryžiuokais, kaip charakteringas visiems pabaltiečiams, ar kaip tai kitaip Jūsų vadinamiems..."

J. baigdama savo prisiminimus apie maršalą Pilsudskį, stebisi jo žodžių protinumu ir prasmingumu, kurie ir dabar dar tebegyvena laisvame pasaulyje daugelio nesuprasti ir neįvertinti.

Senus dažus galima lengvai nuimti su "Liquisan."

VALKIO PILIS IR KARŽYGAIAI

— Tarp Merkio ir Gelužos upių santakos buvo kadaise, senais neatmenamais laikais, graži garsaus Dainavos bajoro Valkio sodyba. — Taip pradėjo senis neregis vaikiaiems poringę porytį. — Bajoras Valkis iš savo žemių didžiųjų, girių plačiųjų praturtėjo ir tenai gražiai įsikūrė, įsistiprino. Laikui bėgant jis iš paprastos savo sodybos įrengė stiprią pilį ir jau manė jokiam priešui nepasiduoti.

Sumanus bajoras iškasęs didelį griovį perkasą ir paleidęs Merkio vandenį kitu savo sodybos šonu. Tokiu būdu Valkio pilis atsirado saloje. Iš visų pusių apie ją melynavo vanduo. Už griovio perkaso, kuriuo buvo paleistas Merkio vanduo, ir dabar dar yra kaimas, vadinamas Užperkasiu. Nūnai vien tik kaimo vardas pasilikęs, kitados buvusios Valkio pilaitės liudininkas.

O praeitie! kaip tu greitai nyksti ir slepiesi nuo ateities! — Senelis, šiuos dožius ištaręs, užsikosėjo ir tik po valandėlės paklausė vaikaičius:

— Ar girdite, vaikaičiai?
Jie vienu balsu atsakė:
— Girdime, girdime!

Ir vėl senelis porino pradėtą poringę. — Tada Merkys, Geuža ir kitos upės buvo daug vandeningesnės, ir Valkio pilaitė, ap linkui vandeniui apjuosta, buvo sunkiai priešams prieinama. Be isorinio susiprindimo, joje nuolatos būdavo ginkluotų vyrų būrys, kurie dieną naktį budėjo, stropiai saugoję pilaitę nuo piktų užpuolikų ir reikalui esant ją gynė, skandindami nevidonus upių ir tvankų vandenį.

Kartą keli susitarę prieš užėmė Vlnių Trakus ir apsupo vaikio pilaitę. Lietuvos kariuomenė, priešų sumusta ir išblaškyta, pamažu miškais traukėsi į Dainavos stipresnes pilies.

Valkio pilaitės vadas Anišius su keliais karžygiais, prasilaūžęs pro gausingų priešų eiles, dešiniuoju Merkio krantu lėkė Merkinės linkui. Juos kelyje ties Pavykšio ežeru užklupo tamsi naktis, ir jie turėjo sustoti. Sulindo į mišką ir, pasirinkę saugesnę vietą tarp klampių pelkių, didelių raistų, pasistatė palapines. Jau rengėsi kurti ugnį, bet malkas rinkdami kariai pamatė mažą žiburėlį ir grįžę papasakojo, kad žmonių gyvenama. Vadas įsakė ugnies nebekurti, bet greitai vykti trims žvalgams ir sužinoti iš kur tas žiburėlis.

Žvalgai apie pusiaunaktį suslapę, išsi-purvinę grįžo ir pranešė vadui Anišui, kad netoliese, bet už klampių pelkių, sunkiai praeinamų raistų, kitoje Pavykšio ežero pusėje, aukštoje saloje, ant gražaus medžių ir krūmais apsaugusio kalnelio yra sena samanomis ir žolėmis apžėlusį pirkelę, kurioje gyvena trys žilaplaukiai seneliai: vienas žynys ir du vaidilos.

pranešimo, atsiminė apie savo tėvelio kita-pranešimo, atsiminė apie savo tėvelio kitados pasakotus, panašioje saloje skubėjo pas tuos žilaplaukius senelius pasiklausti apie savo ir Lietuvos ateitį.

Kariai greitai pasirengę kelionei ir žvalgų vedami klampiomis pelkėmis nuklampojo ant salos, kur gyveno žynys. Įėjo vadas pirkutėn ir maloniai pasveikino senelius. Tada jie visi trys išėjo, vaišino karžygius midumi, visokiais vaisvyniais ir kuo turėjo valgydino. Pagaliau seneliai atnešė savo svečiams iš minkštų samanų ir žolių gultus ir paprašė ilsėtis. Bet nei vadas Anišius nei jo karžygiai tą naktį negulė ir nemigo.

Pavykšio Aukštojoje saloje gyvenęs žynys buvo garsus burtininkas. Apylinkės gyventojai visokiais reikalais kreipdavosi pas jį, kad pasakytų, ar greit ir laimingai jų sumanymai įvyks, ar žygiai pasiseks. Ir jis visuomet klausiantiems teisingai išpranašaudavo. Tai pas toki žynį atvyko ir Valkio pilaitės gynėjų vadas Anišius.

Abu vaidilos išstąs naktį kanklėmis skambino ir dainavo apie garbingą Lietuvos praeitį ir jos narsių kunigaikščių žygius. Narsieji karžygiai, visą naktį prie skobnių sėdėdami, rankomis galvas parėmę, klausė kanklių graudžios muzikos ir gražių skambių žygio dainų. Į rytą Anišius papra-

šė išpranašauti Lietuvos ateitį ir lietuvių tautos lemtį.

Bet vyriausias senelis — žynys nieko nesakė ir nuo suolo pasikėlęs išėjo. Tik saulei pradėjus žemėn berti pirmuosius spindulius, jis lėpė pašaukti iš pirkelės karžygius ir abu kanklininkus. Jiems išėjus ant kiemo ir kanklininkams pradėjus skambinti liūdnas gaidas, žynys Anišui pranašavo, taip kalbėdamas:

— Lietuva, susidėjusi su Lenkija, iškirto šventuosius ažuolus, ažuolynus, sugriovė romoves ir išniekino lietuvių ir Lietuvos saugotojus, gertuosius globėjus. Už tokius piktus ir baisius darbus, už išaukštinimą ir garbinimą svetimų tautų, pamylėjimą iš svetur atgabentų papročių, paniekinimą kas sava, kas lietuviška — didieji Lietuvos dievai lėmė didelę bausmę ne tik Lietuvos, bet ir Lenkijos gyventojų kartoms, kurios šimtmečius būdamos priešpaudoje kentės už savo protėvių piktus darbus, už šlykščią niekšišką brolydubę ir baisią savžudybę.

Žyniui perstojus kalbėti, karžygių vadas paklausė:

— Tai mes turėsime tapti priešų vergais?
— Ne kitaip, — atsakė žynys.

— Na, tai goriau žūti, negu likti kito vergais! — Ir Anišius taip taręs išmeigė į žemę savo kalaviją, o paskui vadą susmeigė kalavijus jo karžygiai ir laukė įsakymo, ką toliau daryti. Bet vadas jiems nieko nesakė, tik žynį vėl klausė:

— Ar lietuvių neištautės, būdami šimtmečius priešpaudoje ir kas juos saugos nuo isnykimo, nuo ištautėjimo?

— Silpnadvasiai ištautės, o stipriadvasius apsaugos prabočių sukurtos žavingos dainos, gražios pasakos, padavimai apie karžygius, didžias kovas, jų garsius žygius, garbingus darbus. Jei tik lietuvių klausys ir viso to nepamirš, bus kas jiems apie tai pasakoją, bus kas dainų išmoka, garbingą praeitį primena.

— O ar yra vilties, kad nors po šimtmečių sunkios vergijos lietuvių vėl sukurs savo nepriklausomą valstybę, nusikratys sunkios vergijos, svetimųjų globos? — Dar paklausė Anišius žynį.

— Tą tuojau pamatysime. Jeigu jūs sukišti į žemę ginklai prigis ir iš jų rankenų ir kotų sužaliuos jauni medeliai tokie pat, iš kokių medžių jų rankenos ir kotoi yra padirbti, tai Lietuva prisikels. Tie medžiai augs šimtmečius ir išaugs dideliais drūtais girios medžiais. Priešai, juos iškirs, nugabens į vakaruose esančias valstybes, kuriose bus paruošta daug daug ginklų.

Tada senis žynys sušuko:
— Klausykite, klausykite!
Karžygiai atsakė:

— Klausome, klausome, klausome!
— Iš tų nugabentų medžių milžinų ten padirbs tiems ginklams buožės, rankenas ir kitus reikmenis. Tada jau daugumas jauniosios kartos lietuvių bus tautiškai susipratę. Jie parsigabens su prabočių relikvijomis iš vakaruose esančios valstybės ginklus ir, prisiminę senovės Lietuvos karžygius, prakilnius žygius, davsioje sustiprės ir nugalės šimteriopai už save galingesnius priešus. Tada jie vėl sukurs savo valstybę, naują nepriklausomą Lietuvą.

Žyniui nutilus, karžygių sukištieji į žemę ginklai prigijo ir sužaliavo tokiais medeliais, iš kokių buvo padirbtos jų rankenos, kotoi ir buožės.

Anišius, pamatęs prie visų akių įvykusį stebuklą, neapsakomai nudžiugo ir prašė, maldavo senelius kanklininkus, kad jie su kanklėmis eitų priešų pavergtiems lietuviams skambinti, kad dainuotų jiems apie praeities garbingus Lietuvos karžygius, jų garsius darbus, laimingas kovas, mokytų lietuvių jaunąją kartą dainų, pasakų, padavimų, kad įkalbinėtų vergovėje esančius brolius lietuvius mylėti savo kalbą, papročius ir visa, kas lietuviška. Vyriausias žynys pažūrėjo į savo kanklininkus ir laukė, ką jie atsakys. Bet vaidilos kanklininkai nė žodžio netarė, tik žemai nusilenkė prieš vyriausią žynį, karžygių vadą Anišį ir karžygius ir, kanklėmis skambindami, išėjo. Jie ėjo nuo Pavykšio ežero Aukštosios salos

PARTIZANŲ KRAUJAS

Benys Rutkūnas

Saulėtekio rasa žilvičiai plaujas
ir kalas mėtūgės, šakytės —
o kloniuos žydi sukrekėjęs kraujas
ir šala brolis, iš namų išvytas.

Nuo kalno šoka upės sraujos;
pavasaris kvapniuos arimuos —
o žemėn sunkiasi artojų kraujas
ir keikiasi žmogus žmogum užgimęs.

Zieduos pasaulis pinas naujas,
atolai kelias, rudenio rašyti —
o toliuos — raudos, žaizdos, kraujas
žmogaus, pakilusio į laisvės rytą —

VARDYNAS

Brangus Žinomųjų Lietuvių
Gyvų Žmonių Rinkinys

Per ilgą laiką lauktas svety Vardynas, stai ir atėjo į tų namus, kurie jį užsiprašė arba užsisakė. Stai po mano ranka, ant rašamojo stalo, prie kitų knygų lentynos akrygio priešakyje gulinti daili — patraukli naujutėlė nemaža knyga. Ką tik išėjęs iš po spaudos šviežias leidinys — nepaprastas kurinys.

Knygos viršeliai aplenkė lietuviškos tautiškos žalių rūtų spalvos aplenkau, ant kurio trims žodžiais, baltomos kaip sniegas raidėmis titulas išpausdinta. Po aplinkalais, tamsiai raudonai ir juosvai maišytos spalvos ant kietų viršelių didelėmis aukso raidėmis išpausdinta. Ant jos nugarėlės paženklinta "Amerikos Lietuvių Vardynas" I, leidykla—Lietuvių Dienos.

To leidinio leidėjai tikrai didelę pagarbą užsipelno. Gaila, kad mūsų žmonės, kaip suprantama iš pareikštų ir nutylėtų žinių, knygos pabaigoje Redakcijos pasisakymu davėsi suprasti, kad "darbščiausiai", veikiausiai ir uoliausiai išleidimo šios brangios knygos buvę, tai tokie keisti" slapukai, po slapvardžiais pasikavoje, varnalėžų raševos, labdaringi murzelės, — trugdė rimtą garbingą darbą.

Leidėjams, reikėjo daug rizikingai pasišventusiems kantriai pasiaukavusiai dirbti vaisingą darbą, kad įkunijus ir įgyvendinus tokį kūrinių, kurio per ištisus kelis šimtus metų lietuvių neturėjo.

Šio Vardyno Redakcijai, vien tik medžiagos daigtan rinkimas redegavimas, atitinkamas glaustimas palaidų raštų, triusdami išsitempusiai — prisiveržusiai pataukavo gražaus laiko net ištisus du metus! Per to laiko bėgį, kaip knygoje rašoma buvo surankiota 7.000 viešame — visuomenės gyve nime, mažiau ar daugiau žinomesnių — žymesnių žmonių arba asmenų adresų kaupimo, t. y. glaudimo lai-

ku į daigta to vajuos laike. Gi per tuos du metus, buvę pasūsta daugiau negu dvidešimts tūkstančių laišku spūdimui anlietu.

Amerikos Lietuvių Vardyno autobiografiškai pavardžiu sąrašas yra nevienokiu nuostato mastu sutelktas, bet įvairiais ilgiais pateiktas. Vieniems duota vietos mažiau kitiems — daugiau. Bet apgalvojus ir apsisprendus, jok mes visi žinom, kad mūsų visuomeniška liaudis galnet ir tuos vardnamus garsiuosius — žinomuosius ne visi žino ir ne visi juos pažįsta... tad ar būtų sąmoninga stebėtis kalbant apie antraeilus, trečiaeilus, parapijiečius, klukiečius, tevernistus ir graboriškus asmenius.

Siaip ar taip, dar kartą turriu pasakyti, kad ši knyga, plačia prasme išpūdinga ir naudinga! Gera ir nepaprasta. Puiki popiera, daili technika, puošniai atspausdinta. Išleista į pasaulį ir pagaminta tobulai. Ji padės nemažai ugdyti lietuvių "prestyžą" bei pagarbą ne vien tik šio krašto bet ir užsieniuose viso pasaulio lietuviams. Šį leidinį statant spaudos parodoje, bile kuriame krašte, mano nuomone, būtų galima gaut už ją aukso medalį arba pirmos rūšies premijuotą dovaną. Amerikos Lietuvių Vardynas, ši naujoji knyga gali būti visoms lietuviškų knygų leidykloms tinkamu pavyzdžiu... "Amerikos Lietuvių Vardynas", išskyrus vieną kitą mažą klaidelę, skoningai ir tobulai suredegutas. Didelis nuopelnas ir pagarba priklauso Lietuvių Dienoms Ant Skyriui, Red. Juozui Kojaliui, Juozui Viteniui ir Leonardui Valiukui.

Linkėtina, kad tas inteligentiškas "Lietuvių Dienų" burelis ne po ilgo laiko išsintengtų išleisti viso pasaulio žinomųjų lietuvių vardyną antrą laidą II, ir su mažiuliukais atvaizdukais.

Nežiūrint, kad ir daugiau kainuotų, bet daug didesnė ir išpūdingesnė reikšmė darytų ir žymesnę prasmę turėtų.

į rytus gaivinti lietuvių tautišku jausmų ir garbingos Lietuvos praeities.

Anišius dar ilgai kalbėjosi su savo karžygiais ir tarėsi su žyniu. Pagaliau nutilo kalbos, apsniaukė visų veidai ir galvos nusviro. Visiems nutilus, žynys ištarė už keikimo žodžius. Prasivėrė žemė ir prarijo pirkelė su visais karžygiais ir su garbingos Lietuvos garsiu burtininku.

Dar ir dabar Pavykšio Aukštojoje sa-

SEVENTEENTH ANNUAL
CHARITY CIRCUS
WORCESTER AUDITORIUM
Jan. 24-30
FUN FOR YOUNG AND OLD,
GREATEST ALL-STAR INDOOR
CIRCUS

TERRELL JACOBS WITH TWO OF HIS
14 WILD ANIMALS
DISPLAY ONE
Capt. Joe Basiles
Famous Big Top Band
DISPLAY TWO
Gautier's Excess Baggage
Dog Comedy Act
DISPLAY THREE
Gene Randow
World Famous Production Clown
DISPLAY FOUR
Lolo and Lito
Whirlwind Comedy Act
DISPLAY FIVE
The Marvels
Sensational Teeterboard Artists
DISPLAY SIX
Les Arrigonis
Sensational Trapesse Act
DISPLAY SEVEN
Brick Brothers and Mr. Murphy
Outstanding Comedy Trampoline Stars
DISPLAY EIGHT
Terrell Jacobs Baby Elephant
Performing Baby Elephant
DISPLAY NINE
Ranger Joe
Famous T.V. Cowboy with Topaz
DISPLAY TEN
Terrell Jacobs
Internationally Famous Wild Animal Act
DISPLAY ELEVEN
Willie West and McGinty
Blundering Home Builders

WORCESTER AUDITORIUM
16 COMPLETE SHOWS
Sunday 1:30-5
Mon., Tues., Wed., Thurs. 3:45-8
Fri., Sat. 3:45-7-10
Conducted For Benefit Of
**ALETHEIA GROTTO
CEREBRAL PALSY
CLINIC**
Mammoth Midway
FEATURING
Games of Skill — Pitchmen
Rides — Demonstrators
**CIRCUS
HEADQUARTERS**
49 Main St., Worcester
RESERVED SEATS NOW ON SALE
Dial 7-7448

Neperdėsiu išsirikdamas, kad kiekvieno lietuvių pareiga, nežiūrint kur jis ar ji nebūtų, turėtų, — įsigyti šią knygą ir naudotis kaip tautine brangenybe bei šeimyniško rūbo pasipūslę, parėdų. Vardynas turtingai vaizduojantis bei šildantis žydinys iš tūkstančių sudėties paskirų individualų asmenų, savotiškas informacinis veidrodis, iš ko galima didelį kiekį semtis kai iš šaltinėlio pagrindines žinias iš įvairių mūsų tautos žmonių, kurie tai vienaip, tai kitaip yra pavyzdiniai atsižymėję ir užsitarnavę gauti visuomos pagarbą už nuveiktus darbus lietuviųstės palaikime svetimame krašte. Šią knygą studijuojantis, pats ras kaip savo žinyną praplėsti į platesnį orbitą ir į didesnį pasaulį. Norinti įsigyti jį, rašykite:

"Lietuvių Dienos"
9204 So. Broadway,
Los Angeles 3, Cal.

A. J. Jokubaitis

loje yra nenykstanti duobė, tikra liudininkė, kad toje vietoje įvyko nepaprastas atsitikimas, didelis stebuklas. Keliolika metų prieš Didįjį karą rusams iškirtus Aukštosios salos medžius ir nuplukdžius juos į Prūsus aš tada sakiau, kad bus didelis karas ir prisikels Lietuva. Ir tas stebuklas įvyko: jau vėl skambėjo Lietuvos kareivių, tų karžygių palikuonių, lietuviškos žygio dainos. — Ir tuo senis neregis baigė savo poringę porytį.

SPAUDOS SAVAITĖ

Vasario mėnesyje Amerikoje viena savaitė skiriama katalikiškos spaudos platinimui. Beveik visi vyskupai raštu ragina kunigus parapijose surengti specialę spaudos savaitę. Bostono kunigų provincija nutarė šiais metais parapijose Vasario mėnesyje surengti ypatingą spaudos savaitę ir visu uolumu plinti lietuviškas knygas ir laikraščius.

Bibliškai ir Jehovos liudininkai nenuilstamai platina savo klaidingojo mokslo lietuviškus raštus. Net dovana siuntinėja ir bruka žmonėms savas knygas. Jų klaidingojo mokslo atspyrimui geriausia yra dabar naujai išleista pilno Katalikų Tikėjimo mokslo knyga "Dievas ir žmogus".

Štai kaip apie tą knygą atsišaukia pasauliečiai katalikai laišku: Vienas iš Australijos rašo: "Tikrai džiugu, kad šio laikinio leidinio išvysta dienos šviesa". Kitas iš Vokietijos rašo: "Nemaniau, kad toji knyga bus taip vertinga. Ją turėtų įsigyti

kiekvienas lietuvis." Viena moteris iš Brooklyno rašo: "Tokia moksliška knyga yra verta didesnio pinigų". Iš Brocktono rašo: "Mano supratimu, ji yra viena iš geriausių ir reikalingiausių knygų, turėti kiekvienai šeimai ar pavieniui asmeniui. Ji yra geriausia katalikų tikėjimo enciklopedija. Kokį tik nori klausimą rasti, joje rasi. Parašyta labai populiaria kalba ir visiems prieinama ir suprantama". Vienas kunigas rašo man: "Jeigu nieko kito daugiau nebūtumei padaręs, o tik tą pelnytų dangų."

Tie ir daugelis kitų atsiliepimų apie knygą "Dievas ir žmogus" liudija ko toji knyga yra verta, kaip ji anudinga, ir kad knygą išleidęs, jau esi vertas kiekvienas lietuvis privalėtų ją įsigyti, o ypatingai platinti spaudos savaitėje.

Knygą galima gauti "Amerikos Lietuvis" administracijoje, 14 Vernon St., Worcester, Mass. Knygos kaina \$5.00 neįrišta ir \$6.50 įrišta.

Kun. K. A. Vasys

**KAS YRA DIEVAS?
KAS YRA ŽMOGUS?
KOKIE TURI BŪTI ŽMOGAUS
SANTYKIAI SU VIEVU?**

Šiuos klausimus rasi išsamiai svarstomus ir giliai sprendžiamus dviejų Vilkaviškio seminarijos profesorių: prel. Dr. F. Bartkaus ir kan. Dr. P. Aleksos naujausiame veikle —

DIEVAS IR ŽMOGUS

Didžiulio formato 517 pusl.
kaina: neįrišta — \$5.00, kietais viršeliais — \$5.50
Užsakymus siųsti:

AMERIKOS LIETUVIS

14 Vernon Street Worcester, Mass.

**Aušros Vartų Parap.
Žnias**

Lietuvos Vyčių 116 kuopos pirmininkas Pranas Čiras pranešė naują redakcinę tarybą, kuri išleis mėnesinį leidinį "Equestrian."

Prie šios tarybos veiks sekančieji: kun. Konstantinas Vasys ir kun. Jonas C. Jutkevičius, garbės patarėjai; ponija Rita M. Paluses, vyriausioji redaktorė; Mildred Budaitė, prenu meratų skyriaus vedėja; Marion Lukason ir Louise Totilas, žinių rinkimo skyriuje.

Kiti redakcijos nariai: Marijona Klimkaitė, Ona Markvenaitė, Ona Miller, Vivian Wackell, Elena Daltwas, Ona Matačinskis, Irena ir Marijona Balukonis ir Bernice Kavadaras. Robertas V. Paluses rašys apie tarnaujančius karinėje tarnyboje; Jonas Mažeika rašys apie Katalikų Akciją; Edvardas Grigas ir Al. Krasinskas, sportą; Juozas Krasinskas ir Edith Tamulevičiūtė, meną; Vincas Burdulis, Jr. spaudos. Mašinistės bus: Aldona Pauliukaitis, Gertuda Zibinskas, Ona E. Miller, Elena Daltwas, Darata Sinkėvičiūtė, Rosemary Stapėnskas, Ruth Čiras, Mary Klimkaitis, Vivian Wackell, Ona Matačinskis.

Pranas Čiras pranešė, kad sausio mėnesio pobuvis bus "Klon-

dike" balius, kurs įvyks sausio 30tą, 8:00 val. vak., Camp Gleason, Auburn, Mass. R. M. P.

Aušros Vartų Parap. Socialis Klubas vadovaujamas p. Vincentos Kieilienės, švenčių proga, sušelpė neturtingas našles dviem paketais, kuriuose buvo maisto ir rūbų. Narė

**Kirpykla
Pardavimui**

Lietuviška kirpykla pardavimui arti Lietuvių Piličių Klubo; savininkas pasitraukia iš priežasties senatvės.

Biznis randasi geroj vietoj lietuviui ar lenkui kirpėjui. Galima užėiti nuo 8-tos val. ryto iki 6-tos vakare, 17 Ward St., Worcester, Mass.

Susirinkimas

Š. m. sausio (January) mėn. 17 d. 3-čią val. po pietų, Liet. Pil. Klubo salėje, 12 Vernon St., šaukiamas Lietuvai Remti Dr-jos I skyriaus narių metinis

SUSIRINKIMAS

Dienotvarkėje — valdybos rinkimai, metinė veiklos ataskaita ir kiti svarbūs reikalai. Todėl visi nariai prašomi atsilankyti.

Valdyba

**Iš Am. Liet. R. K.
Mot. Sąjungos Veiklos**

5-toji kuopa šv. Kazim. parap. bažnytinėje salėje turėjo savo susirinkimą 4 d. sausio.

Naujoji kuopos pirm. p. Watkins atidarė susirinkimą ir pasveikino susirinkusias, ragindama būti veikliomis, ypatingai pritarukti daugiau narių, ypač iš naujai atvykusių. Tokiomis mintimis pritarė ir nauja vice-pirm. p. Karol Thompson.

Raportus išdavė p. Thompson ir p. Delionienė.

Ponija Matilda Pauliukonienė paaukojo menišką rankų darbą, statulėlę, (jos pačios padaryta) kuri buvo ten pat loterijos būdu parduota o pinigai paskirti vietinės Vyskupijos našlaičiams.

Didelė garbė čia gimusioms ir augusioms lietuviutėms p. Matildai Pauliukonienei ir ponijai G. Kaneb, kurios taip nuosirdžiai rūpinasi lietuviškais reikalais. Didelė padėka jų mamytėms p. Watkins ir p. Liutkienei, kurios taip gražiai išaugino lietuviškoje dvasioje. Čia puikus pavyzdys ir naujai atvykusioms. Sekančiame mėnesyje nutarta suruošti koncertą, kuriame daugiausia vadovauja p. G. Kaneb. Korep

**Lietuvos Vyčių Žiemos
Išvažiavimas**

Šių metų sausio mėn. 23 ir 24 d. d. (šeštad. ir sekmad.) įvyksta Lietuvos Vyčių žiemos išvažiavimas, Athol, Mass.

Šeštadienio vakare bus šokiai o sekmadienį — iškyla su įvairiomis žiemos sporto priemonėmis.

Toks išvažiavimas įvyksta kiekvienais metais, tat reikia manyti, kad ir šis pasiseks kuo geriausiai ir lietuviškasis jaunimas turės progą drauge pasilinksinti ir pasportuoti.

**Puiki Proga Moterims
Mėgstančiom Dirbti
Prie Ligonių**

The Memorial Hospital turi progas Pagelbinėm Darbininkėm Ligoninėm Patarnautojom Slaugymo Departamente

5 dienų, 40 valandų savaitė Lavinimas us mokestimi Kvalifikuotom Aplikantėm

Ypatingai kreipkitės pas: PERSONNEL DEPARTMENT Pirmadienį per Penktadienį 8:30 iki 5:00 val.

MAC'S Brake Service

Chas. McCarthy, Prop. Automobilių Taisyimas Starter - Generator Electricial Service 97 MILLBURY ST. Tel. 6-0140 prieš Vernon Drug Co. Worcester, Mass.

Tuscias Kambarys

Kambarys susvirtuve, labai gražioj apylinkėje, kreipkitės: M. Alukas, 17 Isabella Street, Tel. 5-7422.

**Vakarienė Tautos
Fondo Naudai**

LRKSA Worcesterio 41-ji kuopa š. m. sausio 24 d. 4 val. po pietų šv. Kazimiero parapijos salėje rengia vakarienę, kurios visas pelnas skiriamas Tautos Fondui. Kviečiami visi lietuviai, ypatingai kuopos nariai, gausiai vakarienėje dalyvauti ir maloniai laiką praleisti. Numatoma vakarienės metu duoti "Čiurlionio" ir "Dainavos" ansamblių dainuotų lietuviškų dainų plokštelių koncertą. Šeiminkės paruoš skanių valgių. Tad nepraleiskime progos. Be to, savo atsilankymu atliksime ir lietuvišką darbą paremsime Amerikos Lietuvių Tarybos dirbamą Lietuvos laisvinimo darbą.

LRKSA 41-sios Kuopos V. Ba

Lietuvių Karo Veteranų Organizacijos

**NAUJOS VALDYBOS
PAGERBIMO (Installation)**

Banketas

kuris įvyks Lietuvių Uk. Klubo salėje 12 Vernon gatvės šešt. Sausio (Jan.) 23, 1954 pradžia 7:00 P. M. Visus kviečia atsilankyti Rengėjai

**Šv. Jurgio Dr-jos
Vakarienė**

Šv. Jurgio draugija rengia šaunią vakarienę. Vakarienė įvyks sekmad. sausio (Jan.) 31 d., 1954 m., Liet. Ukj Klubo name, 2:30 val. po pietų. Draugija kviečia jus visus, gerbiamieji bei gerbiamuosius, rengtis ir atvykti į mūsų parengimą, o nebūsite apvilti, nes iš praeities šios draugijos parengimai patys už save liudija, savo gerumu.

W. K. Rengimo Kom. Narys

**Pakeistas Koncerto
Laikas**

L. M. M. Ratelio Koncertas, turėjęs įvykti 1954 m. sausio 16 d. dėl susidariusių kliūčių perkeltas į š. m. sausio 30 d. (šeštad.), Lietuvių Piličių Klubo salėje.

Maloniai prašome išsidėmėti naują datą — sausio 30 d. (šeštad.) 6 val. 30 min. pradžia. L. M. M. Ratelio Val.

Pardavimui

1950 Modelio Florence Pečius, Chromp vamzdžių, Asbestos patiesalas, Carborateur, kaip naujas. — \$35.00. John Burda, 176 Perry Ave., Tel. 2-0064, Worcester.

Radio Program

Adv. G. Balcom, vedama Radio programa įvyksta kas šeštadienio vakare, laike "International Hour" nuo 8:30 iki 9:00 val. — WAAB, 1440 kc.

Radio Žinios

Lietuvių Radio Korp. radio programa ateinanti sekmadienį, per stotį WBMS, 1090 kilocycles (netali WBS stoties) 12:00 iki 12:30 val. per pietus bus sekanti:
1—Muzika.
2—Dainos.
3—Magdutės Pasaka.
Biznio reikalais, malonėkt rašyti radio ofiso adresu: 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Ačiū. Steponas Minkus

DR. ANTHONY ARENT

LIETUVIS GYDYTOJAS

— VIDUJINIŲ LIGŲ SPÉCIALISTAS —

Valandos pagal susitarimą

OFISAS: 507 MAIN ST. - Park Bldg. - Room 304 Worcester, Mass. Tel. 7-2173, namai Tel. 6-0671

**Iš Liet. Labdaringos
Ir Maironio Pašalpinės
Draugijų**

Worcesterio Lietuvių Labdaringos ir Maironio Pašalpinės Draugijų metinis visuotinis susirinkimas įvyko 1953 m. gruodžio mėn. 16 d. 8 val. vak., šv. Kazimiero bažnyčios salėje. Susirinkime dalyvavo labai gausiai narių. Buvo paraginti atvykti, nes darbotvarkėje buvo numatyta Nujos Valdybos, Direktorių ir kitų pareigūnų rinkimai 1954 metams.

Susirinkima atidarė draugijos pirmininkas Petras Milius malonę "Tėve Mūsų" ir patiekė tos dienos susirinkimui darbotvarkę.

Apsvarsčius bėgamuosius reikalus, valdybos pirmininkas Petras Milius pranešė, kad pagal tradiciją Valdyba, Direktoriai ir visi kiti pareigūnai atsistatydina ir kvietė statyti kandidatus. Petras Milius, kuris yra išbuvęs Liet. Labdaringos Dr-jos ir Maironio Pašalpinės Dr-jos pirmininku be pertraukos 14 metų, toliau nebesutiko kandidatuoti. Ir išstatytų kandidatų.

pusiau slaptu balsavimu, 1954 metams buvo išrinkta: Valdybos pirmininku, Alek. Kuzmickas; vice-pirm., Vladas Židžiūnas; Prot. raš. Lioginas Leknickas; Fin. raš., Ona Keršis; Izdin. Juozas Bačys; maršalka, Kaz. Kirminas; Izdo glob., Katarina Palubeckas ir Katarina Kuzmickas; knygų prižiūrėtojai, Pet. Bačirskas ir Alb Gražulis; Direktoriais, Pet. Aavošis, Fr. Stakelūnas, J. Vizbaras, J. Pipiras, J. Štaras, Alf. Kaušėvičius, Ieva Tampion, Ona Bačys ir Fr. Zuma. Maironio Parko gaspodarį Juozas Stanley

1953 metais Lietuvių Labdaringa ir Maironio Pašalpinė Dr-jos sustiprėjo ir smagiai padaugėjo naujais nariais, kaip atvykusiais nauj. lietuviais, taip ir iš senesniųjų laikų gyvenančiais ir ypač jauna karta Amerikos lietuviais. Susirinkimas nutarė pratęsti naujų narių verbavimo laiką iki 1954 metų kovo mėn. 31 dienos ir iš įstojančių narių nereikalauti įstojamojo mokesčio. Taigi duota proga ir galimybės be įstojamojo mokesčio įstoti į Lietuvių Labdaringą ir Maironio Pašalpinę Draugijas — nepraleiskite progos, kam yra galimybės.

L. Žvirkalnys

**So. Bostono BALFO
Banketas**

Banketas įvyks 1954 m. sausio mėn. 17 d. Lietuvių Pil. Draugijos Patalpose, So. Bostone. Kalbės kun. Končius iš New Yorko ir Bostono Miesto atstovas. Bus įvairi programa: tautiniai šokiai, skanių valgių ir gėrimų.

Šokiams gros smagus Brocktono jaunimo orkestras.

Visus geros valios tautiečius kviečiam skaitlingai atsilankyti ir nors sunkiai uždirbtu centu paremti likusius užjūriuose brolius, kurie neturėjo galimybės emigruoti. Įžanga tik \$2.50.

BOSTON, MASS.

RADIO ŽINIOS 20 metų sukaktuvės, pirmų lietuviškų radio programų Naujojo Anglijoj, vadovaujamų Stepono ir Valentino Minkų, bus paminėti š. m. sekmad., kovo (March) 7-tą, So. Bostono Lietuvių Pil. Klubo salėje, kur bus rengiamas įdomus Talentų Popenis ir šurum Burum, 3-čią val. po pietų. Šių programų vedėjai, nuo-

**Lietuviški Saldainiai
Worcester**

Lietuviška Valstina, IDEAL PHARMACY, 29 Kelly Square, po vadovyste, Lietuvis Valstina Skrinke partraukė Lietuviškų Saldainių, vardu "Ruta" iš Brooklyn, New Yorko. Saldainiai yra pirmą kartą parduodami Worcester, po Antro Karo ir yra gaminti tikrų Lietuvos saldinių fabrikantų, kurie neseniai atvykę iš Vokietijos į Ameriką, ir dabar mėgina lietuviškas saldaines čia gaminti. Broliai lietuviai pirkti šį Lietuvišką Produktą ir paremkit savo tautiečius, naujus lietuvis bismierius Amerikoje. Saldainiai yra nepaprastai skanūs, ir kaina nebrangi. "Ruta" saldainiai tai tik bus tikras lietuviškas produktas, Worcesterio parduodamas, Lietuvių gamintas. Lietuvis Valstinaškas jas parduoda ir lietuviui pas nupirks.

VYTAUTAS SKRINKSA

širdžiai prašo organizacijų tą dieną nerengti parengimo, nes kviečia visus iš toli ir arti atvažiuoti, praleisti dieną South — ostone, kartu švęsti šių radio programų sukaktuves.

Kaip žinot, gerbiamieji, dvidešimts metų, yra gan ilgas laikas išlaikyt lietuvišką žodį, dainą, bei muzika oro bangomis. Tą programą Tamstą lanko kas sekmadienį, o dabar rengėjai kviečia radio klausytojus parodyt savo prielankumą, savo dalyvavimu šiame parengime. Rep.

DABAR SEZONE

Temple Apelsinai, Californijos Apelsinai ir Tangerinai švieži Klausiniai - Vaisių Dėžės mūs; Specialybė

Worcester Central Fruit

Atidaryta Kasdien, taipgi sekmad. — Uždaryta Pirmadieniais 301 PARK AVENUE - Patogus Nemokamas Pastatymas Automobilių — Tel. 2-4952 Šalia Worc. County Trust

CITY TELEVISION COMPANY

Televizijos - Elektriniai Prietaisai Parduodame - Pataisome

743 MAIN STREET - Worcester 8, Mass. Telephone 4-9267

MR ALUKAS City Television Company savininkas parduoda visokių rūšių televizijų; teipgi pritaiso televizijas, kad būtų galima gauti CHANNEL 14, WORCESTERIO anują stotį.

Gerai Žinomos Išdirbystės Batai Vyrams, Moterims ir Vaikams Už Žemas Tiesiog Jums Kainas!

Worcesterio Centre 60 FOSTER STREET Atidaryta Treč. ir Penkt. vakais iki 9 val.
Shrewsbury Skyrius 200 BOSTON TURNPIKE Šalia Orlando's Atidaryta kiekvieną dieną ir vakarą
FITCHBURG SKYRIUS 2 CUSHING STREET Atidaryta Penktadienio vakarais iki 9-tos val.